

ارمنستان قوموندست (ب) فرقه سنك مر كزى
قوميتەسى ناسر افكاريدر

«ՀԱՅԿԻ» ՀԱՐԱՍՏԱԾԵՐԹ Որպան Հ. Կ. Կենտրոնի

آبونه قيمتى هر برده:

بر بلنگى — 2 منات آتئى آيلغى — I منات

بر آيلغى — 20 قېك، تك نسخەسى هر برده 5 قېك

زحمتكشله و شورا قورلوشنه عايد يازيلاره
صحيفه لرمز آچقدرد.
درج اولمبان مقاله لر قاتاريلمايور.
اداره نك آدرەسى: اربوان آبوويان كوچەسى
ا. ق. (ب) ف. مر كزى قوميتە تورك شعبەسى
تلەون نومروسى 254
توضيات شعبە سنك آدرەسى: اربوان، آبوويان
كوچەسى نومرو 14
تلەون نومروسى 272

№ 12 (62) 1927 مازت 30 چارشنبه

نومرو ۱۲ (۶۲) ۲-نجى دوامىلى

آتشين سلاملار ۵ نجى ارمنستان شورالار قورولتايينه.

عموم ارمنستان شورالارنىڭ بىشنجى قورولتايى

يونان بىش گون اول قورتارمىش
اولان قضا شورا سەچكىلەرنى متعاقب
عموم ارمنستان قىلمە، كىندىچى و قر
مىزى عسكەرلەر نەمەندەلەرنىڭ بىشنجى
قورولتايى دوتكى كون حكومت
تاروسى بناسنە آچىلدى.

يونان 5-6 ايل اول داشاقلا
رلڭ «حكومتى» طرفندن چاغرىلان
بارلمان و اورابه توبلانوبدا ارمنستان
ايشىچى صنفى و كىندىچى امكچىلارنىڭ
مقدارتنى حل ايتمەك يالگىز تالان
واسطە سىلە اولاجىنى و بو ظلمى ايفا
ايتمەك ايجونىدە آمريقا و انگىلزلىرىڭ
چورومىش قاتالنه مساوات و منشوبوق
لرە استاد ايدن بارلمان عوضنە بو
كونلرى ارمنستانك حقيقى صاحى
اولان ايشىچى و كىندىچىلرڭ قورولتايى
چاغرىلير.

ايشىچى صنفى اونك متفقى اولان
كىندىچى امكچى كەلسنن بارلمان
يىغىنچاقلارنىڭ قرارلارى كىزلى دوتو
لدىقى حالدا بوكون قىلمە، كىندىچى و
قرمىزى عسكەر شورالارنىڭ قورولتايى
زحمتكش كىلمە حق و حساب وىرە
چىكدرد. قورولتاي بو كونلرى آمريقا
و انگىلزلىرڭ مردار قاتالنه استاد
ايتيور. شورالارنىڭ استاد كاهى ار
منستان بىرلەتاريسنك قوسنە واونك
متفقى اولان زاقاقاسيا ايشىچى و كىندىچى
لېرىنىڭ قارداشلق علاقه سە استاد ايدير.

كىندى شورالارنىڭ سەچكىلەرنە جانلى
بىر صورتلە اشتراك ايدن بوقسول و
اورتاباب كىندىچىلر شورا دېموقراتيا
سىنى تامىلە كوردلير. سەچكى زمانى
ناحىە و قضا شورالارنىڭ حق و
حساب زمانى آباريلان ايشلر آراسندا
كى قىصانلارڭ اورتادان قالدېرىلماسى
اوغروندا چىقىشدا بولونانلار شورا
ايشلرنىڭ ياخشى و يامان طرفلرنى
تقىد ايتمەك جىارت ايدن كىندىچى
تېمە سنك كوزلرى آچىلدىقى و آقتىف
لشدىكى ابات ايدى. اونا كورە كىندى
ناحىە قضا شورا سەچكىلەرنە تجربه
آلان نەمەندەلەر شىمدى آرتىق باش

ايشىچى صنفى اونك متفقى اولان
كىندىچى امكچى كەلسنن بارلمان
يىغىنچاقلارنىڭ قرارلارى كىزلى دوتو
لدىقى حالدا بوكون قىلمە، كىندىچى و
قرمىزى عسكەر شورالارنىڭ قورولتايى
زحمتكش كىلمە حق و حساب وىرە
چىكدرد. قورولتاي بو كونلرى آمريقا
و انگىلزلىرڭ مردار قاتالنه استاد
ايتيور. شورالارنىڭ استاد كاهى ار
منستان بىرلەتاريسنك قوسنە واونك
متفقى اولان زاقاقاسيا ايشىچى و كىندىچى
لېرىنىڭ قارداشلق علاقه سە استاد ايدير.

كىندى شورالارنىڭ سەچكىلەرنە جانلى
بىر صورتلە اشتراك ايدن بوقسول و
اورتاباب كىندىچىلر شورا دېموقراتيا
سىنى تامىلە كوردلير. سەچكى زمانى
ناحىە و قضا شورالارنىڭ حق و
حساب زمانى آباريلان ايشلر آراسندا
كى قىصانلارڭ اورتادان قالدېرىلماسى
اوغروندا چىقىشدا بولونانلار شورا
ايشلرنىڭ ياخشى و يامان طرفلرنى
تقىد ايتمەك جىارت ايدن كىندىچى
تېمە سنك كوزلرى آچىلدىقى و آقتىف
لشدىكى ابات ايدى. اونا كورە كىندى
ناحىە قضا شورا سەچكىلەرنە تجربه
آلان نەمەندەلەر شىمدى آرتىق باش

چين احوالاتى

چين مىلى انقلاب اردوسى شانغىم ايدن سوگرا نانكىن شەرىنى دە
ضبط ايتمىشدر.

چين مىلى انقلاب اردولرى شانغىم ايدن سوگرا شىمدى غايىتارندە بك
سرعتلە دوام ايدوب اوج كوتنك ايجندە (مارنك 25 نەدە) نانكىن شەرىنى
دخى ضبط ايتمىش هانسىكە چىنك كېنە پاتىختى ايدى.
عكس انقلابچى اردولر بوتون جېھەدە نظامسز قاچماقەدەدرلر.

شانغىم ايدە خلق نەمەندەلر شوراسى شەرى اجرائىه قوميتەسى اتخاب ايلەدى.
I2 نەردن عبارت اولان بو شورانك بر قاچ عضولرى قومونىستدر.
ايمپريالىست حكومتلر شانغىم ايجىنى قىسمى كويا مدافە ايتمەك بەانە
سىلە يىكى قوتلر قرەبە چىقارتمقى دوام ايدىرلر.
شانغىم ايجى اولجە مدافە ايدن قوماندان «بى-چو-چەن» اوز قوتلر يە
قاتون اردولر يە برلشوب، ايمدى اونك اردولر نەردن بىرىنىڭ قوماندانى
تەيىن اولونمىشدر.

نانكىنكە ايمپريالىستلر طرفندن توبە دوتولماسى

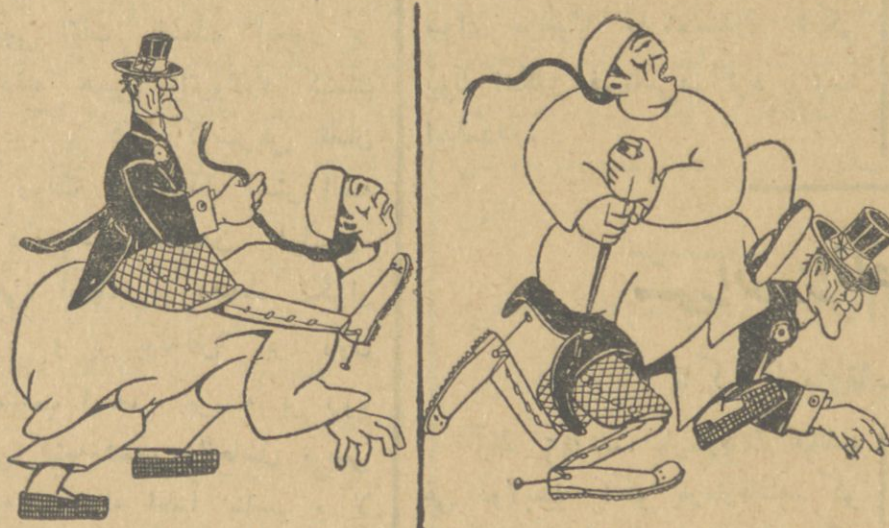
قاتونك مىلى انقلاب اردولرى نانكىن شەرىنە ياناشدىقلىرىندە، ھىمىن شەردە
بولونان چىن عسكەرلىرى چارشمە وقوعە كەلمىشدر، چىن
يرلى عسكەرلىرى شەرى براقوب قاچاركن ھوادە شىمدى آتش ايتمەك
باشلامىشدر. بو اتادە بر انگىلز عسكەرى وورولور. اجنىلر شەرى ياقىن بر
تېمە يىفشوب كىتمەك حاضرىنى كورورلر. دكزدە دوران انگىلز و آمريقا
خرى كىلرى اوز تېمەلرنە كويا يول آچماق بەانە سىلە نانكىن شەرىنى
توبا توتارلر، بو سېىدن شەرى بوبوك قىسمىلە خراب ايدىلوب، يانغىنلەر
توتولمىش يانمىشدر.

شانغىم ايدە ايشىچىلر نەمەشى.

4 اولو و 8000 تلفات...

سوگ تصدىق اولونمىش تلغرافلەر كورە نانكىن دە بر آمريقالى، ايكى
انگىلز و برده ياپون بحرىه عسكەرى اولمەك اوزرە جىمما 4 اجنى
تصادفى اولاراق قتل اولونمىشدر. بوگا قارشى ايسە آمريقان و انگىلز
طرفندن ھىمىن نانكىنكە توبا توتولماسى سېىدن وقوعە كلن تلفات 8000
دن آرتىق در.

چين جياتىدن مختصر تاريخچە.

بوگون دوتكى گون

شانغىم شەرى و چين انقلابىك غالىبتى

شانغىم شەرى چين اولكە سنك بىرى توتير.
اڭ برنجى و طبعى-جغرافى جېھتدن شانغىم چين اولكە سنك اڭ
ايسە دىنانك اڭ كوزەل و مشهور بوبوك استحصالات و تجارت شەرىدرد
اسكەلەرنە ايكىچى و يا اوجىچى بارم مىليوندن آرتق بالكر ايشىچى

واردرد. شەرىك عموم اھالىسى ايكى
مىليوندر هانسىندن اجنىلر آتچاق
40000 قدر اولار. بو 40000
نك ايجندە ايسە يە ھندىلر، قورەما
لېر، ياپونىلېر و نەغرار بولوناراق
آصل «آق» اھالى 150000 دن
آرتىق دكلدر، بونلار كەدە 50000
روس ايمقرانلردرد.

يىگىلرچە بىلكن كىلردن و
خردا واپورلردن سواى، شانغىم
اسكەلە سنە كوندە 200 قدر بوبوك
كىمىلر كىروب دىشارى چىقارلار.
بو قوجامان شەرىك لېمانى كومروك
ادارە سنك تحت نظارتندە بولونور،
ھانسىكە انگىلز طرفندن ادارە او
نەمەندەدر.

شانغىم شەرى اساساً اوج ھەم
قىسملەر بولونمىشدر. بىن الخاق شەرى
قىسمى، فرانسىز امتيازات شەرى قىسمى
و چىن شەرى، ياخود «جابەل»،
بىن الخاق قىسمى شانغىم اڭ
زىنگىن قىسمى اولوب، انگىلز، آمريقا
ياپونى بائىقارلر بوتون تجارت-استحصا
لات موسسەلرى بوقىمەدە مر كزلىمىش
در. بو بىن الخاق قىسمى اساس صا
جى و ادارە ايدىنى انگىلز قونسو
لوسخانە سىدر.

شانغىم مونسىپال، يعنى بلدە
شورانسك اجرائىه قوميتەلرى خصو
سىلە انگىلزلىر كەندە مر كزلىمىشدر،
شورانك صدىرى، ضدر عوضى، كاتب
و عضولرڭ 80 قاضى انگىلزدر.
چىن تجارلرى و استحصال نەمەندە

لرى بوتون وىر كورلرڭ ھەمان 80
فاضىنى اوزلرى وىردكلرى حالدە،
سەچكىلەر اشتراك ايتمەك حقتدن
محروردرلر. چىن بورژوازىياسى سە
چكى حقوقى الە كتورمەك ايجون
چوق چالشمىش ايسەدە، ھىچ برنتىجە
الە ايدەمەمىشدر.

شانغىم بىن الخاق قايتالڭ استاد
كاهى ايدى. بوتون قايتالستلرڭ ھر
جور ماللارى بو شەردن ايجرى
كىروب، عموم چىن اولكە سنە دا
غىدىلير و عىنى زماندە چىن اولكە
سنك بوتون خام ماللار يە مەندلر و
سائر زىنگىنلىكلرى اورادان چىكوب
آبارىلير.

بويلەككە عىن زماندا چىن انقلابى
بىرلەتاريسنك يورەگى اولان شانغىم
برنجى دفعە اوز ايشىچىلرى طرفندن
ضبط اولوناراق، بوگون مىلى انقلاب
اردوسنك الەندەدر.

بو غالىبتىك اھمىتى ايسە نە قدر
بوبوك اولدىغىنى تصور ايتمەك كوچ
دكلدر. چونكە شانغىم ايشىچىلرى
چىن انقلابى حاضرايلار، اونك ايلك
مبارزە چاغرىشنى اعلان ايدن اولار.

شوراییناندا

ایروان قضا شورالار قورولتاینک باغلاماسی

ایروان قضا 6 نجی شورالار قورولتای مارتک 24 نده زحمتلریه ختام ویره رک قاپاندی. قورولتایک

وبدی باسارک 6 نجی شورالار قورولتایی

همین مارت آبتک 15 نده وبدی باسار ناحیه سنک 6 نجی شورالار قورولتایی وقوع بولدی. قورولتایه 120 نفره قدر نماینده اشتراک ایدردی. مر کردن ایسه اوج یولدا شلز، بالاقدیف، قضا ملیس مدبری خاجاتریان و قضا اجرائیه قومینه سی کاتبی لیوون اوسه بیان دخی اشتراک ایدردیلر.

قورولتایدا اشتراک ایدنلرک 10 فاضی قادیلاردن عبارت ایدی. قورولتایک آچیلماسی ناحیه اجرا ئیه قومینه سی صدری یولداش رضا شیخ زاده کورولتولو آقیشلار ایچنده آچیق اعلان ایدیر. تبریک سوزی برنجی اولاراق یولداش بالاقدیفیه و سوگرا یولداش لیوون اوسه بیانه ویریلدی.

بر نیچه یولداشلاراده تبریک سوزی ویریلرک، قورولتایی آبارماق ایچون هیئت صدارت انتخاب ایدلدی. قورولتایک حل ایدمکچکی مسئله لر بونلاردان عبارت ایدی:

- 1- قضا اجرائیه قومینه سنک معلو ماتی، یعنی انفورماسیوتی معروضه سی،
  - 2- ارمنستان مرکزی صو اداره سنک معروضه سی،
  - 3- ناحیه اجرائیه قومینه سنک حسا باتی،
  - 4- انتخابلر.
- برنجی مسئله حقتده یولداش لیوون اوسه بیان معروضه ایتدیکن سوگرا، کندیلریمز اوز فعاللاشما لارنی اثبات ایدوب بک مراقله منا قشیه اشتراک ایلدیلر. ایکنجی مسئله یعنی صو باره سنده

رهبر لک اینمک لازمدر

(8 نجی نومرو دن مابعد)

رهبر سز قالمش اولان گنجلرمزک بر قسمی آتجاج صحنه زحمتلریه، یعنی داخلی و محلی خرده درام و یا قومهدیا درنکلری تشکیل ایدوب وقت کچیرمکده اولدیفنی کچن نومروم زده سوبله دیک.

بو درام و یا قومهدیا درنکلرک اساساً بر فائده ویرمهرلی حقتده بک شپهلدی. چونکه بزم قومسو موللارمز، بوتون زحمتلرنده صاحبسز رهبر سز قالمش اولدیقلری کبی، بو صحنه ایشلرنده دخی تماماً رهبر سز قالمش تیاترو ایشلرنده، صحنه صنعتده رهبرجی، اقتدارلی یولداشلارک کو مکلی اولمقسزین ایش کورمک و ایلری کیتمک امکانسزدر.

ایستر درام، ایستر قومهدیا ایش لرنده بزم گنج قومونیسیت یولداش لازمز اوز باشلاریه قالب سنلر کچینجه بک آز ترقی کوستره یله چکلر. بلکه ده ترقی ایدمکچک

راست کلن کهنه پیه سالار، و جما عتمزک اولنردن بلکه ده هیچ بر خیری اولمایان بر طاقم درام، قومهدیاردر که دائما بزم گنجلر قوروزوغنک نظر دقتی جلب ایتمش بولونیور. زمانک روحی و مظلمری اوزره ترتیب ایدلمش هیچ بر پیه سالارک اینه چاناماز دیسه ک، سهو اولماز. اویله سی اولنرک اینه چانارسه بیله ایتده که اولنر همین پیه سالاردان لازمی وجهله استفاده ایدمیه چکار. قالدی که اولنلرک انتخاب ایتمش اولدیقلری صحنه لرنده، یعنی تیاترو سا لولنرنده دخی قطعاً انتظام و دیسیپلینا اثری یوقدر. چونکه همین نظام= انتظامی، محافظه ایدمک قوت و تشکیلات یوقدر،

تیاترو سالوتده پیه سالارکن نظام و دیسیپلینا حکمقرا اولماذیفی تقدیرده، همین اویوندان هیچ بر فائده بلکه نیلمدیکی کبی، اونک معیطه و جماعته نه کبی بر تاثیر بر اقاچاقی

شورالار انفاقده

مسول امکچیلرک مازونیت اولجیسی

عموم اتناق ق. (ب) ف. مر کزی قومینه سی قبول ایتدی که فر قه، شورا، همکارلار اتناقی و قو اوپراتیف موسسملرنک مسئولدار امکچیلرک یای زما تده مازونیت مدتی، قانونی اولاراق، بر آیدن زیاده اولمیه چکدر. ادارلرک رهبرلری اوزرینه بو قرارک دوغریقله تطبیقی حقتده وظیفه قبولمشدر.

س. ش. ج. اتناقی ایله مونفولیا تجارت علاقہ سی

موسقووادا بولنان مونفولیا مختار نماینده سی یولداش نیقه فروف شورالر اتناقی ایله مونفولیا تجارت علاقہ سی حقتده دیمش که جاری ایل عرضنده مونفولیا ایل اولان تجارتک مقداری محاربه دن قباق روسیه نک مونفولیا ده اولان تجارت مقداریه چاتیر. 1926 نجی ایلک آخرنده چارشودن 60 چین فیرمالاری کوجمشدر. اوندان سوی مونفولیا چارشوسدن ایکی بیوک انکلیز فیرماسی ده ترد و تیمعد ایدلمشدر.

شورالار اتقاقی ایله قومشو دولتدر

بوتون معاملاتنی قورتارماق ایچون ینه 6 کون مدت ویریلور. یولداش لوقدیونوف از جمله قید ایتدی که بو یارمارقا کچمشلرده واقع اولان یارمارقالاردن داها موفقیتلی کچدی.

زنگی

«زنگی» ده سوال جواب ستونی «زنگی» ده خصوصیه کند تصرفات مسئله لرینه عائد بر سوال- جواب ستونی آچیلمشدر. مخبرلر و کندلی یولداشلار. کند تصرفات شعبه لرینه یعنی مالدارلقه، سوت- باغ تصرفات، توبراق اکن، نباتات، باغچه، سبزه، میوه، تخنیکا و آلتلره سواللریگزی گوده ک اولاراق یازوب کوندریکر.

هامویه بللی در. دیمک گنجلرمزک محیطم زده بلکه ده یکانه مشغولیتلرنی تشکیل ایدن تیاترو ایشلرنک بکونلری، اولنرک فایده و نتیجه لری ایتسه بولنردن عبارتدر. بو آتجاج حاللره برده بوگونلرده قومسوموللرک و خصوصیه همین تیا ترو زحمتلریله مشغول اولمقدن او تری یغشیدیلر «عزیز بکوف» قلوبنک لغو ایدیلوب قادیلماسی ایروان تورک گنجلر تشکیلاتنک نه کبی صاحبسز و برایشان بر حالده بولندقلریه قطعاً شپه قالماز، ظن ایدرز. بو آتجاج، صاحبسز حالته چا ره لر آرمالی، و همین چاره لری بر آن اول حیاته کچیرتملی در. بر سوز ایله، گنجلرمزه صاحبک رهبرلک ایتلمی در، یوقسه کله چک اولنر ایچون، استقبالمز ایچون دها دومانلی و دها امیدسز بر شکل کوستره چکدر. عارف

عموم اتفاق ل. ق. ک. اتفاقنک قونفرانسی

عموم اتفاق ل. ق. ک. ا. بشنجی قونفرانسی موسقوواده آچلدی. قو نفرانسی عموم اتفاق ل. ق. ک. ا. مرکزی قومینه کاتبی یولداش چاپلین آچاراق کنجلر اتقاقی زحمتلرنک اگ مهم مسئله لرینی آیدن صورته ایضاح ایلدی. بومی مذاکره نک برنجی مسئله سی، جاری دقیقه نک و فرقه نک مسئلاری باره سنده عموم اتفاق ق. (ب) ف. مرکزی قومینه نک کاتبی قاسیور یولداش معروضه ده بولندی.

«مور» ک بین الخلق قونفرانسنک آچیلماسی

موسقووادا «مور» ک ایکنجی بین الخلق قونفرانسی آچیلدی. یولداش له بشینسکی قونفرانسی آچاراق قاپنا لک حکمرانلقی آلتنده بولنان اولکه لرنده آغ ته رورک (تدهیش) آرتما سنی قید ایتدی. قونفرانس بر چوق سلام سوزلری دیگله دی. ارمنستان «مور» تشکیلاتی، شر قک انقلاب دالغاسنک و غربک ایشجی حرکاتنک یوکسه لیشی دقیقه سنده چاغریلن «مور» ک ایکنجی بین الخلق قونفرانسی سلاملادی.

شورالار اتقاقی ایله قومشو دولتدر

بوتون معاملاتنی قورتارماق ایچون ینه 6 کون مدت ویریلور. یولداش لوقدیونوف از جمله قید ایتدی که بو یارمارقا کچمشلرده واقع اولان یارمارقالاردن داها موفقیتلی کچدی.

زنگی

«زنگی» ده سوال جواب ستونی «زنگی» ده خصوصیه کند تصرفات مسئله لرینه عائد بر سوال- جواب ستونی آچیلمشدر. مخبرلر و کندلی یولداشلار. کند تصرفات شعبه لرینه یعنی مالدارلقه، سوت- باغ تصرفات، توبراق اکن، نباتات، باغچه، سبزه، میوه، تخنیکا و آلتلره سواللریگزی گوده ک اولاراق یازوب کوندریکر.

ظن اولنور که یارمارقانک عمومی تداولی 25 میلیون کچر. لوقدیو نوفدن سوگرا آذربایجانک ایران فونسلوسی اقدنی یف چیقشده بولناراق دیدی که «ظنمه کوره قپانمش یار مارقا کچمشلرندن داها موفقیتلی اولدی، همین یارمارقا، س. ش. ج. اتقاقی ایله ایران آراسنده تجا رت مقالوه سی باغلاماقدان اوتری واقع اولان مذاکراتک بگیدن باشلا نمانسه سب اولدی».

بو گونه جن جسمی 19,500,000 منات قیمتده 673 آل ویر معامله سی واقع اولمش، حال بو که کچن ایل 16,283,000 مناتق ایش واقع اولمشدر.

شورالار اتقاقی ایله قومشو دولتدر

توفیق رشدی بک تورکیا جمهوریتی طرفندن شورالار اتقاقیله تورکیا تجارت مقالوه نامه سنی امضالایان تورکیا خارجیه ناظری.

شورالار-ایران مناسباتی

ایران خارجی ایشلر وزیر شورالر ایله ایران علاقهرلی حقتده باکوبه وارد اولان ایران خارجی ایشلر وزیر علی قلی خان (مشاور الممالک) اوز سیاحتک مقصدی و ایران ایله شورالرک مقابل علاقهرلی حقتده دیمشدر «نیچه که تاریخ کوستردی ایران ایله شورالرک قا رشیاقلی علاقهرلی و ایکی اولکنک منافعلری بری بریله اویله صیقی باغلی درلر که اولنلر آراسنده شایه تمامیه آرزولی دکلدنر. 1921 نجی ایلده ایران ایله شورالر آراسنده باغلانان مقالوه نک بعض بندلری حیاته کچیرلمدیکی واقعه ایکی اولکنک حکومتلری آراسنده آرزو اولنمین شایه لر حصوله کتورمشدر. ایران حکومتی شورالر حکومتی ایله صیقی رابطه یاراتماقا دائما اقدام ایتمش و ایتمکده در و همین مسئله لرک دوزنه سالماسی ایچون نی موسقوایه کوندریر. بو دکل نهم حکومتک فکری در. کمانم واردر که ماموریتنی موفقیتله باشا آپارماق ایچون س. ش. ج. اتقاقی حکومتی طرفندن یاردیم کوستره یله چکدر.

زنگی

«زنگی» ده سوال جواب ستونی «زنگی» ده خصوصیه کند تصرفات مسئله لرینه عائد بر سوال- جواب ستونی آچیلمشدر. مخبرلر و کندلی یولداشلار. کند تصرفات شعبه لرینه یعنی مالدارلقه، سوت- باغ تصرفات، توبراق اکن، نباتات، باغچه، سبزه، میوه، تخنیکا و آلتلره سواللریگزی گوده ک اولاراق یازوب کوندریکر.

كندھرات حباتي

پامبوق اكينلرينك آزالماسنه دقت و قوت و يرمه لي در

حكومت پامبوقه اوجوز قيمت قويه قى قراره آلمش كه، كندلي چوق پامبوق اكسين حكومت 1925 نجى ايلده پامبوقچيارك توپراقلا ريتي شوم ايتمكدن اوتري 33 تراقتور حصر ايتمش ايدى كچن ايل 12، بوابل ايسه 111 تراقتور تخصييص ايدمكچكدر. ارمنستان پامبوق قوميتيه سى هر دسياتين ايچون ابتدائى قره ديت اولاراق 60 منات، پامبوق ناخوشلغى عليهنده مبارزه ايتمكدن اوتري 10 منات و يريور. اوندان سواي ياخشى پامبوق تخمى اكمك آرزو ايدنلرده 15 منات و يريور. پامبوق اكينى بو ايل آرتاجاق مى با اينكه يوق.

پامبوق اكينى نه ايچون آزالمشدر. 1925 نجى ايلده ارمنستانده 150103 دسياتين پامبوق اكلمش ايدى، 1926 نجى ايلده ايسه 11705 دسياتين، كچن ييل پامبوق اكينتك او قدر آزالماسنك سببى نه ايدى؛ ايشته سببى، 1925 نجى ايلده ارمنستان پامبوق قوميتيه سى وقتى وقتنده پامبوقچيلره بغدادى يتشديرمه مش ايدى و خيلى كچكچكدر كدن سوگرا و يردىكى بغدادى ده ياخشى جنسندن اولماش ايدى. بو سببندن اوتري كندلى اونى خصوصى بازاردن بو كسك قيمتله آماغه مجبور اولمش ايدى. اودر كه كچن ايل قوردقولى رايوننده 1925 نجى ايلدن 1500 دسياتين آرتيق بغدادى اكلمش ايدى. ايكنجى سبب ايسه كندليارنك اكر يسنك قوشار مالى اولمادى ايدى. 1925 نجى ايلده پامبوقچيلر ايچون 33 تراقتور، 1926 نجى ايلده ايسه جمعى 12 تراقتور چالش مشدر. كچن ييل پامبوقچيلر طاغلق محللرده بولنان كندليارمه مراجعت ايتمك مجبور اولمش ايدى هانسي لرى دسيادى 40-35 منات اجرته شوم ايديرلر ايدى حالبو كه تراقتور 25-20 مناتله سو كيردى. سبيلردن برى ده او ايدى كه كندليارن چو قيسى 4-3 ايل توپراقلا رتتمه پامبوق اكد كدن سوگرا كچن ايل راحت براقمشلر ايدى.

بو ايل حكومت پامبوقچيلره نه ايله كومك ايدمكچكدر

هامودن اول قواوپه راتيفلرنگ ماتينده بولنان III عدد تراقتورلر پامبوقچي لرنك احتياجلا رينه خدمت ايدمكچكدر. بو ايل ابتدائى قره ديت اولاراق پامبوقچيلره هر بر دسياتين ايچون 60 منات، چور و اوز كه ناخوشلقلر عليهنده مبارزه ايتمكدن اوتري 10 منات و ياخشى جنسده تخم اكمك آرزوسنده بولنانلارا همین 70 مناتندن سواي دخى 15 منات و يرمك قرارا آلمشدر. بو هاميدن سواي اوز وظيفه لريني وجداني دائره سنده ايفا ايدنلر، احتياجه كوره، 10 بوت قدرده بغدادى آلايلرلر. اجرت منطقه لرى بو ايل صيره اكينى ايدن ماكنه لرى برنجى نوبه ده پامبوقچيلره و يرمكچكدر.

پامبوقچيلره و يريون هامو بو آسانقلر بهمه حال بو ايل پامبوق اكينلرينك آرتماسنه بر ضمانت در. پامبوقك قيمتى كندليدن آساييدر آيدن ايش كه بو ايل پامبوقك قيمتى آرتيرملاق، اما نيجه و نه قدر آرتيرملاق؟ چوق آرتيريليرمه، پارچه فابريقالارى كه پامبوقى بو كسك قيمتله ساتون آلاچاقلار پارچه نك قيمتى آرتيرماغه مجبور اولماچاقلار. پامبوق بهالانورسه شكسز پارچه ده بهانور او حالده كندجى اوزى اوگا قارشو شكابت ايتمك باشمكچكدر. پارچه استحصالاتنى آزاليرسه پامبوقك طلبى ده آزالير و بو يوزدن پامبوقك قيمتى دوشر. فقط پامبوق يغان مو سهرلر ايفاقه خرجلارى اختصار ايتمكله پامبوقك ده كرنى اوجوزلادا ييلرلر. عين طرزله تجارت موسسه لرى ده خرجلرى اختصار ايدمكچكدر. بو صورتله قناعت اصولنى تطبيق ايتمكله صنايعمه هيچ ضرر يتورمه دن پامبوقك قيمتى آرتيريلير. بدبخت لك اودر كه ايندى به دك پامبوقك قيمتى بين المال چارشو قيمتله تعيين ايدلمشدر. و اكر حكومت پامبوق ايچون ابروان پامبوقچيلر نه خارجى چارشو قيمتدن آرتيق فيات و يرسه او حالده ضررى شورا صنديقه ده كه چكدر. بوندان ايسه ديكور بر مسئله دوغيور. -خارجى اولكهلرنگ پامبوقچيلرى پامبوقى نه دن اوتري ارمنستان پامبوقچيلرندن داها اوجوز قيمتله ساتا بيليرلر؛ چونكه خارجى اولكهلرنگ كندچيلرى پامبوقى يگى اصولنگ مكممل قاعده لرى ايله اكيورلر. بزده انسان النك ياپديغى اوراده ماكنه ياپيور. و بوبله لكله پامبوق او جوزا مال اولير. بوندان سواي خار جك كندجيسى توپراغى قوتلنديرمه دن و ياخشى قايرمادن هيچ وقت اكمز، چونكه پامبوق توپراقدان غدالى ماده لرى كنه كى اميور و توپراقا قوت و يرمه دن هر ايل عيى يردم پامبوق اكيلرسه توپراق قوه دن دوشر و حاصل ايتديكى پامبوق خرج ايلديكى بولنى چقارماز. بو جور پامبوق البته كى بهالى اوتورور. خارجى كندچينك ياپديغى بزده ياپماق ممكن دكلى در؛ البته ممكن در. ايشته سزه بر مثال: قمرلى را بونتك بووا كندليسى به نوق سفيران

پامبوقى اكمكدن قباق قيشك يقدىغى كولى و زيبىلى آباروب تارلاده سبديكدن سوگرا كوتان ايله شوم ايدير (كچن ييل ايسه تراقتور ايله) و ترميغ ايله دوزلدوب صيره اكينى ايدن ماكنه ايله اكير كه باي وقتى دكل ال ايله ماكنه ايله كاغ ايدم يلسون. چور ناخوشلغنگ ايزى كوريلن كى او، آغرونومك نصيحتلرني تما ميله ايفا ايتمكدن اوتري واسطه لار اله آير. بوبله لكه او، ايلدن ايله اوز پامبوق حاصلاتنى آرتيريور. 1924 نجى ايلده او بر دسياتيندن 132 بوت پامبوق قالدبرمشدر، 1925 نجى ايلده 144 بوت و 1926 ده 156 بوت. بو آدم را بونده نمونه تمثيل در و كند تصرفات سر كيسنده بخشيش (بره ميا) قازانمشدر. كورورز كه پامبوقچيلقن بيوك فايده ابارماق ايچون قيمتك بو كلسنه بلكه ميوب اكين اصولنى ده كيشمه ليز.

كندچينك فكر ينيشه آكلماق لازم در. اعتراف ايتمك لازم كه كند نصر فات امتع لرى ايچون معين اولچيده بر قيمتك موجود اولماسى واجب در. پامبوقك بو كسك قيمتى صنايعمگ ايشنه انكل اولوب اخراجاتمگ ايشته ضرره ووراييلر، اوجور قيمت ايسه اكينلرنگ وسعتنى اختصار ايدم بيلر. اوبله اورتا بر قيمت تايمالى كه هم صنايعمگك و هم كندچيمزنگ طلب لرينه كفايت و يرمه يلسون. بوبله بر قيمت تعيين ايتمكدن اوتري پامبوق كندجى اوزرينه نه به مال اولير حسابا آلماليدر. بو يك جدى بر مسئله در. كندچيلر آغرونوملر واسطه سيله اوز فكرلرني بيان و آغرونوملر ايسه كندچيلره سهولت و يرمك ايچون اوز مطالعه لرى ايله برابر دولتى مو سه لره همین باره ده معلومات و يرملى درلر.

400 يوقسول تصرفات مجانى پولسز اولاراق قواوپه راتيفه ياز ديرلمش

بك يوقسول تصرفاتلرى استهلاك كند تصرفات قواوپه راتيفلر نه عضو يازمقن اوتري بوتون قواوپه راتيفلر نردنده يوقسوللر فوندى تشكيل اولنمشدر. يوقسول كندليلىرى عضو

بازماق قامبايانه باشلانمشدر. بالگرز قمرلى قزانسك «له نوغى» (له نين بولى) نام قواوپه راتيف فوندى ايله آيك سكرندن بوگونه جن 400 يوقسول تصرفاتلر قواوپه راتيفلشدرلمشدر. مارت 8، قادينلر گونى دولايسيه «له نوغى» قواوپه راتيفى 80 قادينى مجانى اولاراق عضو يازدى. مجانى قواوپه راتيفلشديرمك دولايسيه ناحيه نك بوتون كندلر نه يوقسوللار مشاوره لرى چاغريلدى. كندلى قادينلر و يوقسول كندليلىر بيوك بر مراقله فرقه نك، يوقسول كندليلىره يارديم ايتمك حقتده

موفقت و نصانيرميز

اوروج دوتان شورا كاتىبى ديلجان قزانسك قمرى كند ناحيه سنك تورك كندلر نه موهومات بدعتلرندن بريده اوروج دوتوب موهوماته مشغول اولماق در كه حالا عوام كندليارمز آراسنده دوام ايتمه ده در. بوبله بدعتلرى قالدبرماق ايچون كند ايچريسند شورا ايشجى لرى عوام كندليارمه نمونه اولماليدرلر. فقط تاسفلر اولسونكه بر نيجه شورا كاتبلرى اوروج دوتوب ايش وقتلر ينى موهوماته صرف ايتمه ده درلر. مثلا: كول كند شورا كاتىبى بولداشك اوزى كچمشده ملانما اولديغى هر كسجه معلومدر اداره ايشندن اوتري ناحيه به كلديكده ايشنى بوراقوب سو آريان جناب كنده ايشلرنگ آقاسامنه سبب و يرمه سنه شهبه قالماز. فقط اداره ايشلر نه آشنا كچجلك اولما ديغى يوزندن بوبله لر ينى اداره لر ده دوام ايتمه ده درلر. بوبله مضر عادتلى آرادان قالدبرماق ايچون قورصلار واسطه سيله كندلر ن شورا كاتبلرى حاضرلانماسنى آرزو ايديرز و علاقه دار اداره لرنگ نظرينى بو ايشه جلب ايديرز.

اوروج دوتان شورا كاتىبى ديلجان قزانسك قمرى كند ناحيه سنك تورك كندلر نه موهومات بدعتلرندن بريده اوروج دوتوب موهوماته مشغول اولماق در كه حالا عوام كندليارمز آراسنده دوام ايتمه ده در. بوبله بدعتلرى قالدبرماق ايچون كند ايچريسند شورا ايشجى لرى عوام كندليارمه نمونه اولماليدرلر. فقط تاسفلر اولسونكه بر نيجه شورا كاتبلرى اوروج دوتوب ايش وقتلر ينى موهوماته صرف ايتمه ده درلر. مثلا: كول كند شورا كاتىبى بولداشك اوزى كچمشده ملانما اولديغى هر كسجه معلومدر اداره ايشندن اوتري ناحيه به كلديكده ايشنى بوراقوب سو آريان جناب كنده ايشلرنگ آقاسامنه سبب و يرمه سنه شهبه قالماز. فقط اداره ايشلر نه آشنا كچجلك اولما ديغى يوزندن بوبله لر ينى اداره لر ده دوام ايتمه ده درلر. بوبله مضر عادتلى آرادان قالدبرماق ايچون قورصلار واسطه سيله كندلر ن شورا كاتبلرى حاضرلانماسنى آرزو ايديرز و علاقه دار اداره لرنگ نظرينى بو ايشه جلب ايديرز.

تورك تخنيقوى قباح كيمه در (بولداش «قالو» به جواب)

محترم «زنگى» غزته سنك 7 نجى نومره سنده «دوبار غزته مزنگ فعاليت و نقصانلارى» سرلوحه لى و «قالو» امضا لى بولداش يازير كه، كونا دوبار غزته مز، يگى قبول اولمش معلملر قورصنه دوام ايدنلر ايله على الخصوص ايكنجى صنف طلبه لر نندن بر نيچه سنك سابه سنده بر جوق مثبت نتيجه لر ايله ايدم بيلمشدر. و ديكور طرفدن بولداش «قالو» كوسته ربر كه غزته مزنگ بر نقصانى وارسه اودا معلملر مزنگ خصوصيله لسان معلمنگ اشتراك ايتمه ميسدر.

بزجه بولداش «قالو» غزته مزنگ نقصانلر نه دوز ياناشمير. غزته مزنگ مثبت نتيجه ايله ايتمه سى نه اينكه معلم قورصنده اولانلار ايله ايكنجى صنف طلبه لر ننگ اشتراك ايتمه سى، بلكه عمومى مكنب طلبه لرى مكنب

محلى خبرلر

ايرواندا تورك محكمه سى ارمنستان عدليه قوميسارلنك قرا ريله آبريل آينك برندن ابروان ايكنجى خلق محكمه سنه ملحق تورك خلق محكمه سى آچيلاجاقدر.

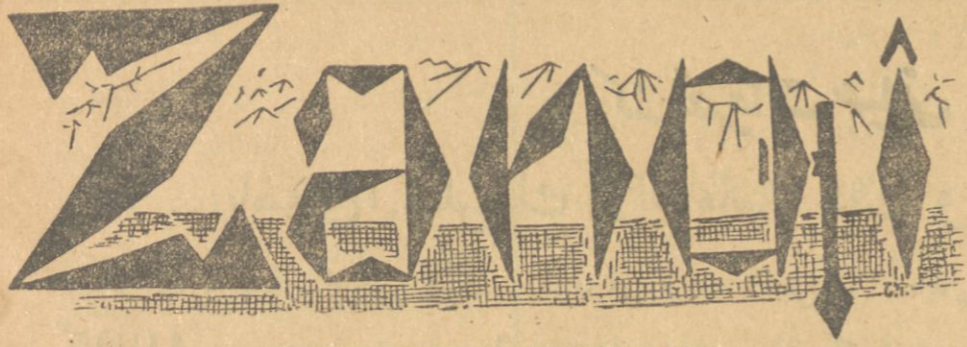
بوتورك خلق محكمه سنك اهميتى بك بويوكدر. او تورك دليله زحمت و طنداش و جزا محاكمه لر نه عائد ايشلر قبول ايدوب تحقيق ايدمكچكدر. همون تورك محكمه سنه بولداش عزيز سليمانوف تعيين اولونمشدر. ايميدن محاكمه نك ابتدائى زحمت لر نه و عضولرنگ تعيينه باشلانمشدر.

يگى تعينلر

آغ بابا ناحيه اجرائيه قوميتيه صدرى بولداش حسين سلمانوف ارمنستان توپراق قوميسارلنغه تعليماتجى تعيين ايديلدى و مارتنگ برندن وظيفه سنه كجدى. بولداش سالمانوفنگ وظيفه لر ينى درعه د ايتمك ايچون ابروان 7 ايللك تورك مكنبى مدبرى بولداش عباس على آخوندوف آغ بابا به كيتدى. 7 ايللك تورك مكنبنگ مدبرلر كه بولداش اسماعيل بابايه ف تعيين اولدى. و يدى باسار خلق محكمه سنك صدرلر كه بولداش سيدوف تعيين او لونوب محل وظيفه سنه حر كت ايتدى.

هيئت تحريريه

HƏFTƏLIQ KƏZETƏ

Abynə kiməti:
1 illi-2r. 1 aylıq-20k.
6 aylıq-1 » təq nys. 5 »
Zəhmətqesələrə və firkəyə
ajid jazılar kəbyl olynır.

Adres: Erivan. Apovjan
quçəsi E. K. (b) F. M.
Komitə turq əbəsi
Telefon № 254
Təvziat əbəsinin adresi:
Apovjan q. № 8
Telefon № 272

2-nci devam ili
№ 12 (62)
30 Mart 1927 il
Çahar-ənbə

ERMƏNİSTAN 5 NCI ƏYRALAR KYRYLTAJINA ATƏBİN SƏLAMLARI

TURQ QƏNDLƏRİNDƏ KOOPERASJA İBLƏRİ

1924-nci ilin mart ayının 4-də Samagar nahiyəsinin Akarak qəndində «Şako Hamparsymjan» adına bir qənd təsərrüfat kredit kooperatif cəmiyyəti təşkil olundu. Cəmiyyətin təşkilatı dövrəsində həm məhəlli joldaşların və həm Ermənistan qənd təsərrüfat kooperatifi təlimatçisinin, jerli jezidləri cəmiyyətə uzv jazdırmaqdan ötri sərf etdiqləri hər durlu ikdamat muxalifində jezidlər uzv jazılmamış razi olmırlardı.

Axır iqi il ərzində cəmiyyət bəjuq müvəffəkiyyətlər ələ qəturmuşdur. Əz uzvlərinə pyl ilə toxymə, qənd təsərrüfat maqinələr ilə və əz qe cihətlərlə yardım etmişdir. Bir traktor ələ qəturəraq qəndlərdə çalışdırır və əz uzvlərinin topraklarını, əym eder. Jezidilər cəmiyyətin müvəffəkiyyətlərini qərubdə onyn izləri ilə mərəklənərək uzv jazılmamış razi olmırlardı. Hal-hazırda 14 nəfər uzv jazılmışdır. By

həkiyəti kejd etməqlə bərabər deməli qi by məkdar pəq əz dur. Qurd -- jezidi qəndliləri kooperatifləşdirməq uçun qəraq məhəlli joldaşlar və qəraqsə xusysilə Ermənistan qənd təsərrüfat kooperatifi tərəfindən ciddi zəhmət aparılısyn. Jaxzi olarqi bir aj muddətlə məxsysi bir joldaş qurdjezidi rajonına qəndərub o jolda təbligat və zəhmət aparılajdi.

S.

ÇİN ƏHVALATI

ÇİN İNKILAB ORDYSY ZANGHAJDAN SON RA NANQIN BƏHRİNİDƏ ZƏBT ETMİŞDÜR.

Çin milli inkilab ordyları Zanghaidan sonra ziddətli galibiyətlərində pəq surətə davam edyb uç qunun içində Nanqin Bəhrinidə zəbt etmişlər, hansıqi Çinin qəhnə paxtaxti idi.

Əqs-inkilabci ordylar butun cəbhədə nizamsız kaçmaqdadurlər.

Zanghaida xəlk numajəndələr əyrast, səhər icraiyyə komitəsi İntixab eylədi. 12 nəfərdən ibarət olan by əyranın bir kaç uzvləri kommynist dur.

İmperjalist həqumətlər Zanghaidən əcnəbi kismini, quja mudatəə etməq bəhanəsilə jeni kyvvətlər karaja çikartmaga davam edirlər.

Zanghaidə əvvəlcə mudatəə edən komandan «Piçy-çən» əz kyvvətlərilə Kanton ordylarına birləşyb imdi onyn ordylarından birisinin komandanı təjini olynmyədur.

NANQININ İMPERJALİSTLƏR TƏRƏFİNDƏN TOPA TYTYLMASI

Kantonyn milli inkilab ordyları Nanqin səhərinə janədiklərində həmin səhərdə bylynan çin əsqərlərilə çarpışma vyky'a qəlmışdur. Çin jerli əsqərləri səhəri brakyb kaçarqən həvada ziddətli atəz etnəyə bəsləmişlər. By arada bir inqliz əsqəri vyrylyr. Əcnəbilər səhərə jakın bir tərəyə jıgılyb qıtməq ha-

da bir neçə nəfərin dyrdırlı, qərub zənn etmişdur qi həmmamə çimməq için qəlmışlər onyn için bynlardan Rəhim sorryqi nə için byrada dyrybsınız. cəvabında onlar Rəhimə bəz nalajık sözlər səyləjub beçarəni dəjub və piçak ilə jaralajırlar. Jaralı, xəstəxanəyə aparılıb mukəssirlər isə dytylyrlar. Təhki-

zırlıqi, qəururlər. Dənizdə dyran inqliz və amərikan hərəb qəmiləri əz təbəələrinə quja jol açmak bəhanəsilə Nanqin səhərinə topa tytarlar. By səbəbdən səhər bəjuq kismilə xarab edilib, jangınlara dytylmyə janmadadur.

Jevkəni çen Kanton həqumətinin xaricijə naziri.

4 ƏLU və 8000 TƏLƏFAT.

Son teleqraflırdan anlaşıldıqi, qərə Nanqində bir danə amərikanı, 2 inqliz və bir də japonjalı təsadufi vyrylmyəşlardur. Halbyqi by dert əlujə karşı, amərika və inqliz «insanpərvər»ləri həmin səhəri topa tytarak çin əhalisindən 8.000-dən artıq tələf etmişlərdur.

KOMİNTERNİN İNTİBAH NAMƏSİ

İmperjalistlərin Nanqində jəpdiqləri, by dəhəətli zəlm və vəhəətdən ötri 3-nci kommynist bejnəmiləlin icraiyyə komitəsi butun dunja proletarjasına, zəhmətqesələrinə və məzlym millətlərinə xitab bir intibahnamə (çəqırlı) e'lan etdi.

kat jəpdiqda mə'lym olmyədurqi mukəssirlər heç bir əej arada olmadıki, halda pijan oldıqları, için xulikanlık ələjyb beçarəni vyrymyəşlar.

Əlakədar idarələrin nəzər dikkətinə cəlb edub bojlənqi xulukanlara lazımı, cəza verməqlə bəskalarına ibrət olınmaları, arzy olynır.

Erivan kəzasının 6 nci kyryltajna iştiraq edən izçi və qəndçi kadınlar. jykarıda dyran kyryltaj sədirələrindən bəjuq vedili Bahar Qərim kızı.

400 JOKSYL TƏSƏRRUFAT PYLSIZ OLARAK KOOPERATİFƏ JAZILMIŞ.

Pəq joksyl təsərrüfatları istihlaq qənd təsərrüfat kooperatiflərinə uzv jazmaqdan ötri butun kooperatiflər nəzdində joksyllar tondy təşkil olynmışdur. Joksyl qəndliləri uzv jazmak kampanjasına bəslənmışdur, jalnız Kəmərlı kəzasının «Lənygi» (Lənin joly) nam kooperatif fondu ilə ajın səqizindən by qunə cən 400 joksyl təsərrüfatlar kooperatifləşdi-

rilmışdur. Mart 8, kadınlar qunu dolajsilə «Lənygi» kooperatifi 80 kadını, məccani olaraq uzv jazdı. Məccani kooperatifləşdirməq dolajsilə nahiyənin butun qəndlərində joksyllar müsavirələri çəqırlıdi qəndli kadınlar bəjuq bir mərakla firkənin joksyl qəndlilərə yardım etməq hakkindaqi kərarlərini izidirlər idi.

Tezliqlə kredit (borc)

və bagvancılıq cəmiyyətlərinin fondləri ilə uzv jazmak isinə bəslənəcəkdur. Byndan səvai joksyl təsərrüfatlara borc verməqdən ötri məxsysi bir fond tərtib edilmişdur. Joksyl qəndlilərə pyl, kəsar mal, traktor və qənd təsərrüfat alətləri vastəsilə kredit verilibəcəqdur.

Bəjlənci yardımlar ilə joksyl qəndlilərin təsərrüfatı jəvas jəvas jyqsəlməyə bəslijəcəqdur. «R.»

ƏLAKƏDAR İDARƏLƏRİN NƏZƏR DİKKƏTİNƏ XULUKANLIQLIN KABAKI ALLINMALIDUR

Son zəmanlarda səhər daxılında bəzi cinajətlər xulukanlar tərəfindən bəz verməqdədur. Və by cinajətlərdən cəmaətimiz nara-

hat olmaqdadur. Bynlardan birisi byrada kejd edəlim. Qeçən qun mart ayının 26-nda səhər həmmamının təzə

sahibi [icərə darı] Rəhim Məəədi İbrahim oğlu, saət 7 radələrində həmmamın qulxanından çıkdıki, vəkt həmmamın kabagın-

R.